

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

X. An detur unicum genus supremum hujus Prædicamenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95346)

Ad Confirmationem

CCLXI. Respondeo servum formaliter non referri ad hominem simpliciter; sed quatenus est hic homo habens servum, quod non convenit omnibus hominibus.

CCLXII. Objicies 4°. oppositio relativa est formaliter inter duas Relationes; atqui inter Relationem & terminum est oppositio Relativa, ergo terminus est relatio, respectus, &c. & non quidpiam absolutum.

CCLXIII. Respondeo distinguendo minorem, atqui inter Relationem & terminum est oppositio relativa, latè sumpta pro distinctione unius ab alio, concedo minorem; nam juxta nostra principia Relatio distinguitur realiter à termino: strictè sumpta, & prout media est inter Relationem & correlationem, nego minorem: hoc modo etiam distinguatur poterit minor, inter Relationem & terminum est oppositio relativa materialis, sive ex parte materialium significatorum Relationis & termini, quæ sunt absoluta entitas fundamenti, & absoluta entitas termini, in quantum scilicet fundamentum non potest esse idem cum termino, concedo minorem: formalis sive ex parte ipsius Relationis & termini ut ipsam terminantis, nego minorem; quia, ut patet in Relatione non mutua, is non debet esse relativus, siquidem Relatio non terminatur ad terminum ut terminum in actu signato, quomodo est formaliter respectivus, sed ad terminum in actu exercito, id est, ad id, quod sit tantum terminus, per hoc, quod Relatio exercitè ad ipsum fundamentum suum referat.

D V B I V M IX.

An multiplicatis terminis multiplicentur Relationes.

CCLXIV. Sensus dubii est, an quando unum relativum terminatur ad plures terminos ejusdem speciei, ut pater ad plures filios, simile ad plura similia, respiciat singulos filios per diversas paternitates, & singula similia per diversas similitudines; an omnia per unam, quam 1°. habuit, ut communiter affirmant Thomistæ, & omnes, qui Relationem à fundamento realiter intrinsecè distinguunt, pro quo fit

R E S O L U T I O I.

CCLXV. Dico 1°. multiplicatis simul tempore terminis, non necessario multiplicantur Relationes.

CCLXVI. Probatur, quia, ut fusè suprà probatum est, Relatio sequitur & identificatur formali rationi fundandi; sed illa potest esse una ad terminos simul tempore multiplicatos, sive ad multos terminata, ergo, &c. Probatur minor, quia Relationes primi generis fundantur in conceptu unifico, vel distinctivo, qui potest esse multorum inter se unificus vel distinctivus ut patet; secundi verò fundantur in actione vel quasi actione; passione, vel quasi passione, quæ sicut (ut probatur in Physica) principiari potest à multis simul tempore causis, ita & terminari ad multos simul tempore effectus; formaliter verò in conceptu agentis vel quasi agentis, patientis vel quasi patientis præcisè ut principii quod, & actionis vel quasi actionis, passio-

R. P. Francisci Bone Spei Logica.

nis vel quasi passionis præcisè ut principii quod effectus, vel effectuum, ergo, &c.

CCLXVII. Confirmatur, una est Relatio filii ad patrem & matrem, quia una ratio fundandi filiationem, ergo similiter una est Relatio patris & matris ad multos simul tempore filios (si per Deum ponerentur) quia una est ratio fundandi fundamentaliter ut quod & formaliter ut quo fundans paternitatem, & maternitatem; idem clarius patet in Relationibus primi generis: sicut enim una est Relatio similitudinis, ubi unus conceptus confundit multas albedines v.g. cum albedine A, ita è converso una est, ubi conceptus confundit unam cum multis, & sic de aliis, ergo, &c.

R E S O L U T I O II.

CCLXVIII. Dico 2°. multiplicatis successivè terminis, ordinariè multiplicantur Relationes.

CCLXIX. Probatur ut antè, quia Relatio sequitur & identificatur formali rationi fundandi; sed illa ordinariè multiplicatur multiplicatis successivè terminis, ergo, &c. Probatur minor, quia nullus conceptus aut actio attingit terminum, quem à principio non attingit, alioqui termini essent concepti, quia esset ipsorum conceptus, & facti, quia esset eorum fitio sive actio, & non essent, quia unus supponitur esse alio absente, quod implicat, ergo, &c.

CCLXX. Dixi ordinariè, quia necessarium non est, conceptum nostrum ferri successivè in res existentes, sed res successivas simul representare potest, licet ordinariè contrarium contingat spectatà rei exigentiæ.

D V B I V M X.

An detur unicum genus supremum hujus Prædicamenti.

R E S O L U T I O.

CCLXXI. Dico contra Scotum & plures alios Veteres, datur unicum genus supremum hujus Prædicamenti.

CCLXXII. Probatur, quia datur unicum definitum in definitione Relationis, videlicet ipsa Relatio, ergo & unicum genus supremum hujus Prædicamenti.

CCLXXIII. Confirmari potest, tum autoritate Porphyrii Cap. de Specie, ubi docet esse unum genus supremum cujuslibet Prædicamenti, aliàs non fore unicum Prædicamentum; tum quia, si plura forent, tria maximè forent, videlicet Relatio, fundamentum & terminus; sed fundamentum & terminus tale esse non possunt, ergo, &c. Probatur minor, quia, cum communissimè sint entia absoluta, ad hoc Prædicamentum pertinere non possunt, ergo, &c.

CCLXXIV. Objicies, Relatio in genere, quæ est supremum genus, debet habere fundamentum & terminum sibi in genere correspondentem, sed hoc implicat, ergo, &c.

CCLXXV. Probatur, quia, vel essent entia absoluta? & hoc non, quia fundamentum & terminus in communi debent, non secus ac ipsa Relatio, omnibus in particulari convenire, quod non fieret, quia,

O

ut

ut vidimus supra, fundamentum & terminus materialiter interdum sunt entia relativa: vel essentia relativa? & hoc multò minùs, quia ordinariè sunt entia absoluta, undè omnibus in particulari convenire non possent: vel denique abstraherent ab absoluto & relativo; nec etiam hoc dici potest, 1°. quia fundamentum & terminus in particulari non abstrahunt, sed sunt determinatè entia absoluta, vel relativa: 2°. quia id quod abstrahit ab absoluto & respectivo, est ipsum ens, quod est superius ad relationem genus generalissimum, ac proindè non potest esse fundamentum & terminus illius, ergò, &c.

CCLXXVI. Respondeo 1°. retorquendo argumentum in causam in genere, cognitionem in genere, &c. Causa in genere, quæ est supremum genus ad omnes causas, debet habere effectum sibi in genere correspondentem: Item cognitio, quæ est supremum genus ad omnes cognitiones debet habere objectum sibi in genere correspondens; sed hoc implicat, ergò, &c. Major patet, quia causa in genere definitur *Principium influens esse in aliud*; cognitio verò *objecti representatio*. Probatur minor, quia vel ille effectus esset causa alterius? & hoc non, quia effectus in communi debet non secus ac ipsa causa in communi, omnibus effectibus in particulari convenire, quod non fieret, quia dantur effectus, qui non sint causa alterius: vel non esset causa alterius? & hoc multò minùs, quia ordina-

riè effectus sunt activi & causa alterius: undè etiam omnibus in particulari convenire non posset: vel denique abstraheret ab esse causam, vel non esse causam alterius; neque etiam hoc dici potest, 1°. quia effectus in particulari non abstrahunt, sed sunt determinatè causa, vel non causa alterius. 2°. quia, quod abstrahit à causa & non causa est ipsum ens, &c. ut supra in objectione: idem argumentum fit in cognitione hoc modo: objectum cognitionis in genere est cognitio, vel non cognitio, vel abstrahit ab utraque, &c.

CCLXXVII. Respondeo 2°. in forma negando minorem, ad ejus probationem, nego assumptum pro 1ª parte; haberet enim terminum abstrahentem ab absoluto & respectivo, id est, qui in actu signato, sive in esse termini, non potius exigeret esse ens absolute, quàm respectivum, vel è contrà, sed absolute & respectivum indifferenter esse posset, licèt in actu exercito necessariò absolute vel respectivum esset: sic enim Propositio in omnium Sententia, abstrahere debet in suo conceptu formali ab affirmativa & negativa, in quantum in actu signato, sive in esse Propositionis, non magis exigit esse affirmativa, quàm negativa, vel è contrà, sed affirmativa vel negativa indifferenter esse potest, licèt in actu exercito sit affirmativa vel negativa, saltem quoad nos. Idem proportionaliter dicendum de effectu supra, de objecto cognitionis, &c.

DISPUTATIO QVARTA.

De Qualitate.

D V B I V M I.

Quid sit Qualitas Prædicamentalis, sive quam sit ejus vera definitio.

CCLXXVIII.

Qualitatem hic definit Aristoteles, quæ quales quidam dicuntur, ut albedo, scientia, virtus, &c. dici autem qualis, est denominari à concreto per quod responso datur, ad questionem factam qualis res est: circa hanc definitionem, vel potius descriptionem, ut bene notant Cajetanus, Sotus, Robel, Murcia, &c. sensum nostrum in disputatione aperiemus; hic tantummodo adverte, aliquid tribus modis posse denominari quale: 1°. latissimè à quocumque concreto 4°. aut 5°. prædicabilis, quod potest esse substantiale, ut aurum respectu calicis: 2°. strictius à concreto accidentali non substantiale, quod potest esse quantum, relativum, &c. 3°. strictissimè à concreto, cujus forma est Qualitas hujus Prædicamenti, sed quid Qualitas hujus Prædicamenti, difficulter dicitur, ut patebit infra, ubi etiam de speciebus Qualitatis agemus. Quare sit

RESOLUTIO I.

CCLXXIX. **D**ico 1°. definitio, quam supra ex Aristotele recensuimus, præterquam quòd obscura sit (ut constat ex advertentiâ ibi facta) & cõtortâ explicatione indigeat, se per manet, quòd sit illegitima, quia non est notior definitio, siquidè æquè nobis ignotum est, quid sit esse quale, per quod Qualitas definitur, quàm quid sit esse qualitas, quæ

per illam definitionem definitur: eodem modo hanc rejicies, qualitas est accidens merè qualificativum substantiæ. Cur enim linea, non æquè est accidens merè qualificativum substantiæ, ac albedo, & sic de aliis?

RESOLUTIO II.

CCLXXX. **D**ico 2°. definitio, quam varii Thomistæ adferunt, videlicet, *Qualitas est accidens absolutum perficiens substantiam secundum formam*, in multis peccat: 1°. in eo, quòd omnes Qualitates in se non comprehendat, ut Qualitates afficientes Angelos, actus v.g. intellectus, voluntatis ipsorum, &c. quia in Angelis non est forma: item nec raritatem & densitatem, quæ magis sequuntur materiam, utpotè tantam vel tantam illius extensionem, vel potius ipsam protendentes, quàm formam: 2°. in eo, quòd comprehendat sub se ea, quæ non sunt Qualitates, ut v.g. ubi (maximè cum in Physica probemus, illud esse rem) actionem, &c. vel enim per ly *absolutum* in definitione positum excluditur omne relativum formaliter, tam transcendentaliter quàm prædicamentaliter, vel solum relativum Prædicamentaliter: si 2um, clarum est comprehendere ubi, actiones, &c. quia hæc non sunt relativa Prædicamentaliter: si 1um, nulla dabitur (quod nullus dixerit) Qualitas, nam illa debet esse accidens; omne verò accidens præter Relationem Prædicamentalem, utpotè ex suo conceptu formali entis ens, est Relativum transcendentaliter: eodem modo rejicies definitionē. PP. Hurtadi & Arriagæ *Qualitas est accidens absolutum à quantitate distinctum.*

RESO-